ТУБЕРКУЛОЗА

Туберкулозата е една от най-древните болести, познати на човечеството. Тя е от епидемиите взели най-голям брой жертви. Всяка година туберкулозата е причина за смъртта на около три милиона души и засяга голяма част от населението, сравнително повече отколкото СПИН, малария и тропическите заболявания взети заедно.

В последните години туберкулозата взема застрашителни размери. За 5 години броя на заболелите у нас се е увеличил тройно, а всяка година се регистрират около 4000 нови случая.

В Смолянска област за периода 1999-2003г. заболеваемостта от туберкулоза е намаляла от 61,7 на 100 хил. през 2000г. на 36,3 на 100 хил. през 2003г. Въпреки това прави впечатление, че новооткритите болни са с напреднали форми на заболяване, с каверни и бактериоотделяне, което е белег на късно открита туберкулоза и предполага висок епидемичен риск.

Вероятно има голяма скрита болесност, особено в някои райони на Смолянска област (Златоградски, Мадански), с традиционно голяма заболеваемост.

Причинител на туберкулозата е така наречения бактерий на Кох (Микобактериум туберкулозис), който има 4 патогенни типа: човешки, говежди, птичи и миши. Опасни за човека са първите 3 и главно човешкият тип. Малка част от заболяванията сред хората се причинява от говеждия тип, а само единични случаи – от птичия.

Основен източник на зараза е болният от белодробна туберкулоза човек, който чрез слюнката отделена при кашлица, говор, кихане, изхвърля в околната среда милиони бактерии. Макар и по-рядко човек може да се зарази и чрез продукти на болни от туберкулоза животни - мляко, месо, яйца – недостатъчно топлинно обработени.

Чрез насекомите, кръвните продукти и водата не е възможно разпространяване на туберкулозата.

Туберкулозните бактерии се отличават със значителна устойчивост във външната среда. Особено дълго се запазват в храчките, отделяни от болните, включително и след тяхното изсъхване. При стайна температура остават жизнеспособни от 2 до 10 месеца, в зависимост от хигиенното състояние и осветеност на помещението (в тъмни и непроветрени помещения, туберкулозните бактерии издържат до 3 г.). Туберкулозните бактерии запазват дълго време своята жизнеспособност и в млякото – до 12 дни, а в млечните продукти (особено неузрелите) - сирене, масло и др. съответно 8-10 месеца. За да обезбацилим млякото дори пастьоризираното, трябва да го варим минимум 5 минути. Добре е, че туберкулозните бактерии са силно чувствителни към слънчевата светлина - тя ги унищожава при пряко действие за 10-15 минути.

Микобактериите имат повсеместно разпространение и всеки от нас се “среща” с тях, но заболяват само една малка част от хората (само 5-10%) т.е., не е достатъчно само туберкулозните бактерии да попаднат в човешкия организъм. Дали ще се развие заболяване зависи в голяма степен от естествените съпротивителни възможности на индивида. Затова всички фактори, които по различен начин потискат имунната система, спомагат за развитие на туберкулозата.

Тези фактори се наричат още рискови и заслужават да бъдат споменати:

✓ Пушене; злоупотреба с алкохол;

✓ Съпътстващи заболявания - хронични неспецифични заболявания на белите дробове (хр. бронхит, силикоза, бронхоектазии и др.); диабет; язва на стомаха; психични заболявания; алергични състояния и др.;

✓ Намалени съпротивителни възможности на организма поради: - прекарани инфекции (морбили, коклюш, грип и грипоподобни състояния); непълноценно хранене и особено дефицит на белтъчини в храната; хиповитаминоза; преумора; психични травми; продължително лечение с кортикостероиди и др.; провеждане на химио и лъчелечение; заболяване от СПИН;

Първите симптоми за настъпило заболяване от туберкулоза са обща отпадналост, лесна умора, безапетитие, подържане на температура 37-37,3 C^0 продължително време (месеци), нощно обилно изпотяване, загуба на тегло, болки в гръдния кош. При белодробната форма на туберкулоза много характерна е продължителната кашлица, която в началото е суха, дразнеща, предимно през нощта, а по-късно става с отделяне на различни по вид и количество храчки. Кръвохраченето е белег за напреднала форма на заболяване на белите дробове.

Следва ли да се боим от туберкулозата?

Да! Туберкулозата е сериозно и опасно заболяване и е много важно да не се пренебрегва.

При своевременно откриване и правилно лечение, болестта може да се излекува напълно.

Ако се усъмните, че ваш приятел или родственик е заболял от туберкулоза, веднага го изпратете при лекар, а най-добре при специалист по белодробни болести. Ако болестта се потвърди, а вие се намирате в близък контакт с болния, вие също трябва да се изследвате!

Съвременната медицина може да лекува това сериозно заболяване, но предпазването от всяка болест винаги е по-добро от лечението.

Профилактиката се състои в ефективно лечение на извънбелодробните форми на туберкулозата. Активно-болните и бацилоносителите подлежат на задължително лечение и внимателна изолация. Контактът с болните от белодробна туберкулоза и с бацилоносители /бацилоотделители/ трябва да се избягва. Необходимо е да се предприемат и някои практически стъпки:

- ✓ Явявайте се редовно, когато личният лекар Ви покани за имунизации.
- ✓ Ако специалистът по белодробни болести Ви назначи прием на лекарство с цел недопускане на заболяване от туберкулоза, спазвайте стриктно дозата и продължителността на приема.
- ✓ Хранете се с разнообразна храна, която да включва мляко, млечни продукти, яйца, месо, плодове и зеленчуци.
- ✓ Не подценявайте личната хигиена, правилния дневен режим, достатъчния сън и почивка - лесно е за изпълнение, а резултатът е повече здраве за вас.
- ✓ Прекарвайте повече време на открито в игри, спорт и туризъм.
- ✓ Отказът ви от тютюнопушенето и прекомерна употреба на алкохол, значително ще намали риска от заболяване.
- ✓ Не купувайте месо, мляко и яйца от нерегламентирани тържища, за да сте сигурни, че тези продукти са преминали ветеринарно-санитарен контрол.